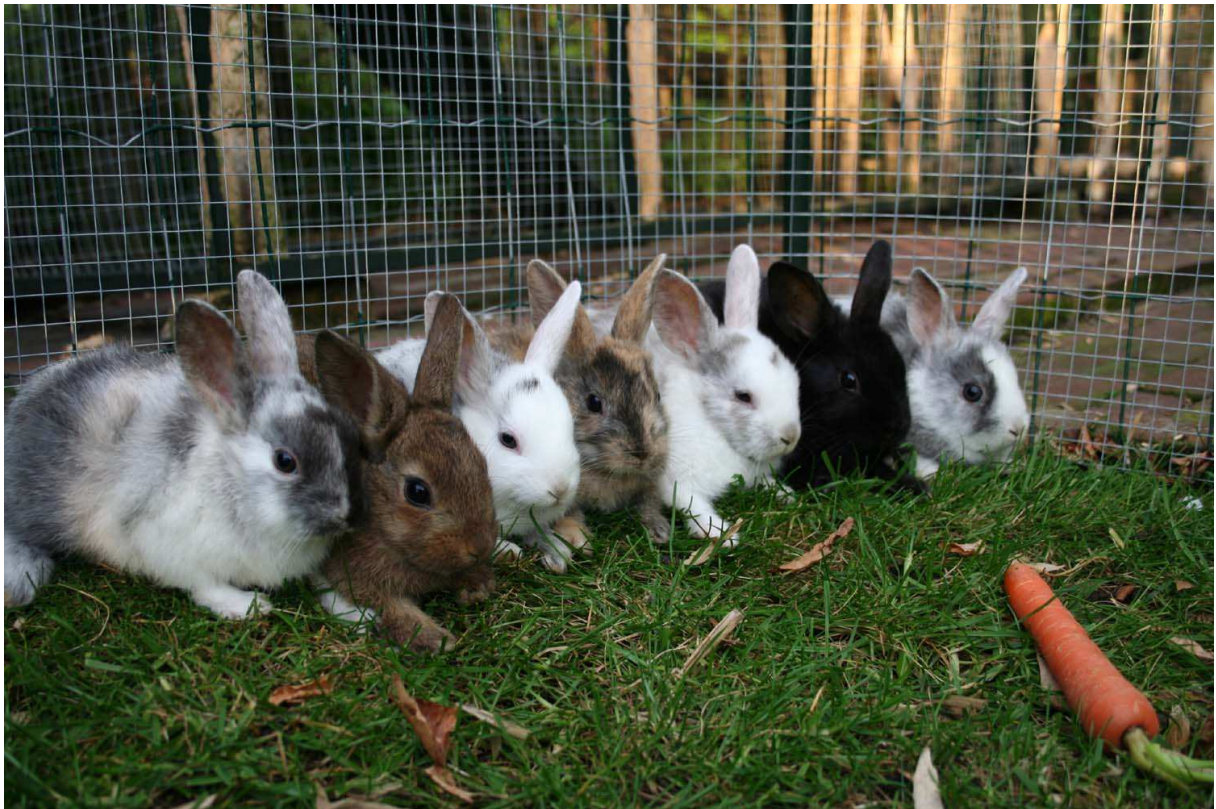

HET HOUDEN VAN KONIJNEN

Algemene informatie

Het konijn (*Oryctolagus cuniculus*) is een zoogdier, behorende tot de orde der haasachtigen (Lagomorpha). Hoewel het oppervlakkig op een knaagdier lijkt, behoort het konijn dus niet tot de knaagdierenorde. Echte knaagdieren hebben in de boven- en de onderkaak twee snijtanden. Deze tanden blijven altijd doorgroeien. Een gebit van haasachtigen heeft achter de twee snijtanden in de bovenkaak nog twee, kortere tandjes, de zogenaamde 'stifttanden'. Konijnen worden veelal gehouden als gezelschaps- en huisdier. Konijnenrassen variëren zeer van grootte, kleur, vachtlengte en de stand van de oren. Een groot ras zoals de Vlaamse reus kan meer dan acht kilogram wegen bij een kop-romplengte van minimaal 65 centimeter, terwijl dwergkonijntjes nauwelijks een kilogram wegen. Het gewone konijn weegt ongeveer anderhalf tot twee kilogram.

Tamme dieren kunnen allerlei kleuren hebben: wit, bruin, roestbruin, zwart, grijs, blauw, agouti, etc. Ook zijn er dieren met meerdere kleuren en opvallende tekeningpatronen, als gevlekte konijnen. Over het algemeen hebben tamme konijnen een korte vacht, maar het Angorakonijn heeft juist een snelgroeiend wol. Kruisingen tussen wilde en tamme konijnen brengen meestal sterke, veelbehaarde jongen voor die ook allerlei kleuren kunnen hebben. Konijnen hebben sterke rugspieren en zeer krachtige achterpoten. Alleen bij Vlaamse reuzen en andere grote konijnensoorten zijn de rugspieren zwak. Bij deze rassen dient hier dan ook mee rekening gehouden te worden. Konijnen worden normaal gesproken 6-10 jaar oud. Ouder kan ook maar dat is echter een uitzondering.

Alle konijnenrassen die we kennen, stammen af van ons 'wilde konijn'. Dit dier leefde oorspronkelijk alleen in Spanje. De Romeinen namen het dier mee naar Italië, waar het in grote ommuurde terreinen werd gehouden (gefokt) voor de slacht. Toen het Christendom zich later vanuit Italië naar Noord-Europa uitbreidde, kwam het konijn mee naar de kloosters die overal gesticht werden. De konijnen die hieruit ontsnapten, pasten zich geweldig aan de nieuwe omgeving aan en zo ontstonden onze huidige 'wilde konijnen'. Ontdekkingsreizigers namen vaak konijnen mee aan boord van hun schepen en zodoende verspreiden zij zich over grote delen van de wereld. Door hun snelle voortplanting en gebrek aan natuurlijke vijanden kunnen konijnen schade veroorzaken aan bepaalde soorten van vegetatie. Een vrouwelijk konijn, "voedster" of "moer" onderscheidt zich naast het verschil in genitaliën van mannelijke konijnen (rammelaars) doordat hun lijf langer is en de kop minder grof. Bij jonge konijnen is dit onderscheid moeilijker. De voedster is over het algemeen rustiger dan een ram, behalve wanneer ze drachtig is; dan kan zelfs het liefste konijn behoorlijk uitvallen en je een ferme beet bezorgen. De "rammelaar" of "ram" is het mannelijk konijn. Deze zijn temperamentvoller dan de voedsters. De rammelaar is meestal dikker en zwaarder en heeft een bredere kop. De voedsters zijn meestal juist iets koppiger en kunnen, als ze net jongen (lamprei) hebben gekregen, behoorlijk agressief zijn. Daarom kun je het beste als je haar wilt oppakken eerst je geur aan haar laten ruiken, die haar dan waarschijnlijk bekend voorkomt, zodat ze rustiger wordt.

Een konijn staat symbool voor vruchtbaarheid. Volgens het volksgeloof heeft het konijn magische en geneeskrachtige eigenschappen. Zeelieden zien een konijn als teken van naderend onheil. Een konijnenpootje zou geluk brengen.

Overwegingen vooraf

Hoewel het konijn als huisdier een normaal verschijnsel is geworden, is het in wezen nog steeds een primitief dier dat dicht bij de natuur staat en wijkt het karakter niet veel af van dat van zijn wilde soortgenoten. Een konijn is een prooidier, wat betekent dat het altijd op zijn hoede zal zijn voor gevaar en onmiddellijk zal vluchten als er gevaar dreigt. Pas als het geen kant op kan, zal het zich omdraaien om zich te verdedigen. Een prooidier zal zich, als het zich ziek voelt, instinctmatig heel stil houden en in een hoekje gaan zitten. Door zich heel stil te houden hoopt het ongemerkt te blijven tot het zich beter voelt. Agressie bij een konijn is eigenlijk angst. Angstige ervaringen kunnen zorgen dat een konijn uitvalt naar handen en bijt. Het voortdurend oppakken van een konijn uit hok of kooi wordt dan ook als beangstigend ervaren. Op den duur zal het al bang zijn als er handen uitgestoken worden. Daarentegen kan een konijn behoorlijk tam worden als de neiging tot het dier op te pakken en het op schoot te houden onderdruk kan worden. Als het dier met rust gelaten wordt zal het mensen gaan vertrouwen, en hun niet als bedreigend zien en uit zichzelf naar hen toekomen. Eén konijn vergt meer zorg dan twee konijnen. Het zijn sociale dieren. Als je twee konijnen hebt, genieten ze duidelijk van elkaars gezelschap en zul je zien dat ze gelukkig met elkaar zijn. Samenvattend kan gesteld worden dat het houden van een konijn de nodige tijd en aandacht vergt het is daarom ook geen geschikt huisdier voor jonge kinderen.

Huisvesting

Binnen wonen

Als u ervoor kiest om slechts één konijn als huisdier te houden, dan kunt u het dier het beste binnenshuis huisvesten. Binnenshuis gehouden konijnen krijgen altijd meer aandacht van hun eigenaars dan een buitenshuis gehouden konijn. Konijnen hebben dringend behoefte aan sociaal contact. Een binnenkooi kan het beste op een lage plek staan, een klein stukje boven de grond, zodat het zelf in en uit de kooi kan gaan. Dit bevordert het tam en het zindelijk worden. De kooi moet stevig staan. Zet de kooi niet vlak onder een open raam of voor de verwarming. Zet de kooi ook niet midden in de zon en al zeker niet op de tocht. Door oververhitting kan een konijn sterven en van tocht wordt het ziek. Kies een rustige plek waar niet steeds langsgelopen wordt, maar waar het dier toch volop contact met het gezin heeft. Voor een klein konijn, met een gewicht van ongeveer 1 tot 2,5 kilo, is een kooi van 100 bij 50 centimeter het absolute minimum, groter is sterk aan te raden. Grotere konijnen hebben de grootste maat kooi nodig (150x80). Twee konijnen samen hebben altijd de grootste maat nodig. Uitgangspunt is dat de konijnen naar alle kanten lekker languit moet kunnen liggen, ook als er een kartonnen speeldoos in staat. Als dat niet kan, dan is de kooi te klein, en zal het konijn zich in een gevangenis voelen. De kooi moet een traliewerk bovenkant hebben, met een bovenklep én een deurtje aan de voorzijde. Een gesloten kunststof kooi met een traliewerk schuif in de bovenkap is heel handig voor de eigenaar, omdat er vrijwel niets uit gemorst kan worden. Maar voor het konijn zelf is zo'n kooi absoluut ongeschikt. Door de geslotenheid ervan kan de temperatuur in de kooi namelijk snel oplopen. Bovendien concentreren zich urinedampen onder de kap waardoor een konijn *snot* kan krijgen. De kooi is te laag waardoor een konijn niet helemaal rechtop kan zitten en een vergroeide rug krijgt. Tenslotte belemmert de dichte kap het contact van het konijn met het gezin.

Bodembedekking

Er zijn verschillende mogelijkheden voor bodembedekking. Zaagsel en kranten zijn af te raden omdat het snel doorweekt raakt, en het geen urinegeuren opneemt. De kooi zal dus snel gaan stinken. Bij konijnen met een langharige vacht blijft zaagsel ook vervelend aan het haar hangen. Zaagsel is verder beslist af te raden omdat dit gassen afgeeft als het nat wordt en dit kan luchtwegproblemen veroorzaken. De meeste konijnen versnipperen de kranten. Gewoon stro op de bodem voldoet, wanneer u in de mesthoek een dikke laag organische vulling strooit (bij dierenspecialzaken te koop), of een driehoekbak (bij dierenspecialzaken te koop) neerzet in de mesthoek, gevuld met organische vulling en daarboven op een laag hooi. Konijnen zijn van nature zindelijk en zullen in een bepaalde hoek een mesthoek gaan maken. Geef uw konijn een paar dagen de tijd totdat u weet waar de mesthoek gemaakt is. Er zijn diverse soorten organische bodembedekking. Ze kunnen bestaan uit korrels van geperst stro of geperst papier, geperste maïs of geperste houtvezels. Bedekking van geperste maïs neemt minder goed op.

Kies korrels die uiteenvallen en verkrumelen als ze nat worden. Dat is belangrijk, omdat er konijnen zijn die de korrels eten. Zouden de korrels niet uiteenvallen en opzwellen als ze nat worden, dan kan dit verstoppingen in het maagdarmkanaal geven. De korrels absorberen prima urinelucht, en de kooi is snel schoon te maken.

Buiten wonen

Een konijn is een sociaal dier, dat gezelschap en aandacht nodig heeft. Hoe riant het hok of de ren ook is, een konijn is niet gelukkig als hij daar dag en nacht alleen moet zitten. De ervaring leert dat een buitenkonijn vooral 's winters eenzaam is. Door koud en guur weer is de animo om een paar uur met een buitenkonijn door te brengen niet groot. Het konijn naar binnen halen om te spelen is af te raden vanwege het grote temperatuursverschil. Dit werkt ziekte in de hand. Verder zijn de meeste konijnen bang om heen en weer gedragen te worden, waardoor ze agressief gedrag kunnen gaan vertonen. Een konijn dat buiten woont heeft dus dringend een partner nodig. Twee vreemde konijnen mogen nooit zomaar samen gezet worden, zie het hoofdstuk Koppelen.

Een buitenhok moet op een luwe plek staan, wind of regen mogen niet in het hok slaan. Het beste is de opening op het oosten te zetten. Op zonnige dagen moet het konijn voldoende schaduw hebben want een konijn raakt snel oververhit en kan daardoor sterven. Het hok dient aan de binnenkant onbewerkt te blijven, en aan de buitenkant wind- en waterdicht gemaakt worden. Het hok moet ruim zijn, breedte 1.50 meter en diepte en hoogte 0.60 meter is echt het minimum: de dieren moeten er rechtop in kunnen zitten. (Natuurlijk hebben grote konijnen zoals bijv. Vlaamse reuzen en Lotharingers een nog ruimer hok nodig, tenzij ze dag en nacht vrij kunnen rondlopen.) Eenderde van het hok moet bestaan uit een gesloten nachthok. Dit nachthok is een veilige schuilplaats die dieren altijd nodig hebben. De opening van het nachthok moet precies zo groot zijn dat het konijn er door kan. Het hok staat een stukje van de grond af op lage poten, zodat er geen optrekkende kou is. Het dak zelf steekt een stukje over om inslaande regen tegen te gaan. Het hok moet van buitenaf zeer goed gesloten kunnen worden, zodat slimme (roof)dieren het hok niet kunnen openmaken. In de wintermaanden wordt in het nachthok extra stro gedaan. Bij strenge kou kan de voorzijde van het hok gedeeltelijk afgesloten worden door plexiglas of een juten zak. Er moet altijd voldoende frisse lucht blijven. Bij meer dan 10 graden vorst en gure oostenwind kan het hok beter in een (tochtvrije!) ruimte gezet worden.

De ren

De ren wordt aan, of om het hok heen gebouwd, zodat de konijnen vanuit hun hok zelf de ren in en uit kunnen gaan. Via een bedde kippenloopplank kunnen de konijnen het hok in en uit gaan. Een gedeelte van de ren kan overdekt gemaakt worden zodat de konijnen ook bij regen in de ren kunnen. Een ren kan nooit groot genoeg zijn, 4 vierkante meter is aanbevolen voor twee konijnen, groter mag ook. Het frame van de ren moet zeer stevig zijn en het gaas wordt aan de binnenkant gespijkerd. Zo kunt u geïmpregneerd hout gebruiken zonder gevaar dat uw konijn aan het hout knaagt, de palen staan aan de buitenkant van de ren. Het is nodig de hele ren te ondergraven met gaas, ongeveer 40 centimeter diep. De zijkanten van de ren moeten ca. 50 cm. diep ingegraven worden. De ren wordt verder ca. 80 cm. hoog, zodat de konijnen blijde sprongen kunnen maken. Uit veiligheidsoverwegingen is het aan te raden de bovenkant van de ren dicht te maken. Zo kunnen de konijnen er niet uit, en andere dieren er niet in. Een afsluitbare klep maakt dat u zelf in en uit de ren kunt gaan wanneer dat nodig is. *Konijnen buiten in een hok houden zonder uitlooptmogelijkheid is af te raden. Het is in strijd met de natuurlijke behoeften van deze dieren.*

Verzorging

Hygiëne

Een van de belangrijkste dingen waar u rekening mee dient te houden bij de verzorging van uw konijnen, is hygiëne. Wanneer u de hygiëne in acht neemt, en niet te veel konijnen op een klein oppervlak houdt, is de kans erg klein dat u te maken krijgt met ziekten en parasieten. Deze kunnen namelijk alleen vrij spel krijgen als er stress ontstaat door een te hoge bezettingsgraad en als het hok te weinig wordt schoongemaakt. Konijnen zijn vrij nette dieren die veelal op dezelfde plek in hun binnen- of buitenhok hun uitwerpselen en urine achterlaten. Het regelmatig schoonhouden van deze plek dient dan ook aanbeveling. Verder dient het hok minimaal één keer in de week verschoond te worden. Niet gegeten hooi dient dagelijks verwijderd en verversd te worden. Verder is het goed voor de vacht van het konijn om regelmatig geborsteld te worden.

Nagels knippen

Nagels groeien altijd door. Als ze te lang worden, kan het konijn zich verwonden bij het krabben of met een nagel ergens achter haken. De nagel kan kapotscheuren en de teen kan gewond raken. In het ergste geval kunnen nagels zo lang en krom worden dat ze terug in de voet groeien, afgezien dat dit zeer pijnlijk is, kan het konijn ook nauwelijks meer lopen. Elke 3 maanden zouden daarom de nagels geknipt moeten worden. Een veilige manier om (vooral bij zwarte nagels) niet in het leven te knippen, is om slechts het stukje nagel te knippen wat voorbij de haargrens groeit. Zo blijven de nagels mooi op lengte. In de dierenzaak is een katten-nagelkniptang te koop die prima voor konijnennagels te gebruiken is.

Voeding

Voor konijnen is het belangrijk dat ze altijd wat te eten hebben, het hele darmstelsel is erop gericht om altijd voedsel in de darmen te hebben zitten. Als een konijn niet meer eet wordt hij misselijk van de gassen die vrijkomen en eet hierdoor niet meer door. Konijnen zijn planteneters. Geef konijnen krachtvoer; gemengd konijnenvoer of volledige konijnenbrokken en altijd hooi (75-100 gram per dag). Konijnen kunnen slecht tegen een wisseling van voer. Naast hardvoer kunnen de volgende voedingsbronnen gegeven worden, echter de vitamines en mineralen die het konijn nodig heeft, moet hij uit het krachtvoer halen. Geef dus niet zoveel extra's dat het krachtvoer blijft staan.

Hooi

Konijnen moeten onbeperkt (dag en nacht) over hooi kunnen beschikken. Het liefst krijgt een konijn tweemaal daags een verse pluk. Het hooi mag uiteraard niet oud of muf zijn, het moet geurig zijn en stofvrij.

Groenvoer

Groenvoer zoals paardenbloemen, weegbree en gras dienen altijd vers te zijn en moeten eventueel worden gewassen en goed uit worden geschut. Pluk bij voorkeur geen groenvoer vlak langs de weg. Door uitlaatgassen en uitwerpselen van honden bevat dit veelal giftige stoffen. Daarnaast kunnen er virussen en myxomatose op groenvoer zitten dat vlak langs een weg is geplukt. Aan een konijn jonger dan 12 weken mag geen groenvoer, groente en fruit gegeven worden; het darmstelsel is hier nog niet op ingesteld. Na de eerste twaalf weken kan het geven van groenvoer langzaam opgebouwd worden.

Groente en fruit

Witlof, boerenkool, bloemkoolbladeren, broccoli, andijvie, waterkers, wortelen, wortelloof of stukjes appel met schil zijn goed voor een konijn. Laat het voedsel nadat het uit de koelkast is gekomen eerst op kamertemperatuur komen alvorens het wordt gegeven. Geef geen sla, bonen, klaver of kool, deze groenten kunnen al in kleine hoeveelheden gasvorming in de darmen veroorzaken (trommelzucht). Ander fruit dan appel mag met mate gegeven worden, mits de pitten verwijderd worden.

Droogvoer

Droogvoer is oorspronkelijk ontwikkeld voor laboratoriumkonijnen en slachtkonijnen. Dit voer is calorierijk en is bedoeld om konijnen snel te laten groeien, bij huiskonijnen zorgt dit voer al snel voor zwaarlijvigheid. Veel merken voer bevatten te veel calcium waardoor het gevaar van blaasstenen ontstaat. Ook zijn veel merken vaak te eiwitrijk, waardoor een konijn de blindedarmkeutels niet meer eet. Hierdoor komt het belangrijke voedingsstoffen te kort, waardoor kwalen ontstaan. Droogvoer bevat vaak te weinig onverteerbare vezels, dit kan leiden tot een te traag werkend darmstelsel, waardoor kwalen zoals een "haarbal" in maag of darmen kunnen ontstaan. Het beste kunnen in feite uitsluitend groene korrels (biks) gevoerd worden. Uit gemengd voer pikt een konijn graag alleen de lekkere dingen en laat de groene korrels, die juist essentiële voedingsstoffen bevatten, liggen. Door dit selectief eten kunnen op den duur kwalen ontstaan zoals de bekende zachte keutels die aan de anus blijven plakken (Deze kwaal ontstaat ook door snoep). Konijnen die veel droogvoer eten zullen veel moeten drinken. Gebeurt dit niet, dan kan dit aanleiding zijn voor aandoeningen aan de urinewegen. Het vezelgehalte moet hoog zijn, het beste

14-18%. Het eiwitgehalte is beter niet hoger dan 12-14%. Ruw vet niet hoger dan 3%, terwijl het calciumgehalte niet hoger moet zijn dan 1,0%. Kiest u toch voor gemengd voer dan is Russel Rabbit een goede keuze. Supreme Science Selective ook van Russel is geschikte biks voor konijnen die ziek geweest zijn of slecht hooi eten. Aanbevolen hoeveelheid is voor een konijn ouder dan 7 maanden, niet meer dan 25 gram per kilogram lichaamsgewicht per dag, verdeeld over 's morgens en 's avonds. Dit lijkt erg weinig, maar het is meer dan voldoende voor een huis/tuinkonijn. Op deze manier zal een konijn dat gemengd voer eet, de groene korrels niet laten liggen, maar alles opeten. Wordt het konijn te mager omdat het veel energie verbruikt dan kan het meer voer krijgen. Wat extra eiwitrijk voer mag wel gegeven worden aan drachtige, zogende voedsters en ook aan raszuivere angorakonijnen. Bij de laatste gaat veel energie zitten in de haargroei.

Oud brood

Konijnen beschouwen bruin brood het liefst zo uitgedroogd mogelijk en uiteraard onbeschimmeld als een welkome aanvulling van hun dagelijkse voedselpatroon. Ook hierbij geldt de regel 'met maten'.

Drinkwater

Drinkwater is onontbeerlijk voor elk konijn, en dient ook dagelijks ververs te worden. Het is moeilijk aan te geven hoeveel water een konijn nodig heeft. Dit is sterk afhankelijk van onder meer de omgevingstemperatuur en de grootte van het dier. Wanneer konijnen voldoende groente en fruit krijgen wil dit nog niet betekenen dat zij voldoende vocht binnen krijgen. Zorg er daarom in ieder geval voor dat konijnen nooit tevergeefs naar de drinkbak hoeven te gaan.

Let op: Een tam konijn eet wat men hem voorzet en kan meestal geen onderscheid maken tussen giftige en niet-giftige planten. Giftig zijn onder andere rauwe aardappels, boterbloem, speenkruid, pinksterbloem, gouden regen, klapproos, bitterzoet, vingerhoedskruid en rododendron. Konijnen hebben de eigenaardige eigenschap dat zij soms hun eigen mest weer opeten. De zacht wit gekleurde keutels zitten in de blinde darm en produceren vitamine B en K. De dieren nemen deze op door hun mest nog een keer te verteren.

Ziekten

Voorkomen is beter dan genezen

Veel ziekten en afwijkingen die bij konijnen voorkomen, kunnen met de juiste medicatie worden genezen, maar helaas andere ook weer niet. Daarom kunt u er beter alles aan doen om te voorkomen dat uw dieren ziek worden. Houd u daarom aan de volgende regels:

- zorg voor voldoende ventilatie in het konijnenverblijf (geen tocht, maar ook geen bedompte lucht)
- geef een goed uitgebalanceerde voeding
- haal niet opgegeten bederfelijke etenswaren nog dezelfde dag uit het hok
- bewaar het voedsel in een afgesloten ton op een droge, koele plaats
- houd het hok en de ren schoon, en maak ze schoon voordat het nodig is
- voorkom stress bij uw dieren want dat vermindert de weerstand
- zorg altijd voor voldoende en vers drinkwater
- ontworm de dieren tijdig en laat ze enten tegen ongeneeslijke ziekten

Gasbuik

Een konijn heeft een zeer gevoelig, zeer uitgebalanceerd maag-darmstelsel, veel langer en ingewikkelder dan dat van de mens. De meeste problemen ontstaan in het maag-darmstelsel en een van de meest voorkomende problemen is gas. Een onervaren konijnenbezitter denkt niet onmiddellijk aan gas, als het konijn niet wil eten. "Misschien geen honger, hij zal straks wel gaan eten", wordt snel gedacht. Ook als het konijn slap en koud in de kooi/- het hok ligt wordt vaak zelfs niet door een dierenarts direct verband gelegd met gas. Veel konijnen sterven daarom aan de gevolgen van gas. Gas komt altijd plotseling. Is het konijn altijd levendig en actief, met een goede eetlust en goede keutels, en plotseling wil het niet eten, ook geen lekkers, en vertoont het de hierna genoemde symptomen, of een paar daarvan, dan is het in 99% van de gevallen gas. Een konijn dat in erge mate aan gas lijdt, kan sterven als daar niets aan gedaan wordt. Gas veroorzaakt veel pijn, en daarom stopt het konijn met eten. Na 24 uur niet eten belandt het konijn in een zeer kritieke fase: *darmimmobiliteit* kan optreden. Dit betekent dat de darmen, vanwege het ontbreken van voedsel, stoppen met bewegen en dit proces is zeer moeilijk weer op gang te brengen. Als de

darmen te lang stilliggen, ontstaat leverbeschadiging. De overlevingskans wordt hierdoor minimaal. Nog een gevaar bij het ontstaan van gas is dat het gas extreme vormen kan aannemen, dit wordt trommelzucht genoemd. Trommelzucht is bijna altijd fataal. Om deze toestand te voorkomen is het belangrijk dat gas tijdig onderkend wordt, en dat zo snel mogelijk met een behandeling wordt begonnen.

Oorzaken gas

Ziekte, verwaarlozing, eenzaamheid, omgevingsverandering, een lange autorit, onregelmatige voertijden, te veel konijnen in een te kleine ruimte, geen of niet voldoende bewegingsvrijheid, een zeer vieze kooi, koorts, een operatie, dit zijn allemaal zaken waar een konijn *stress* van kan krijgen. Stress zorgt voor vertraging van de darmbeweging. Het voedsel blijft om deze reden te lang in de darmen, waardoor pathogene (ziekmakende) bacteriën zich kunnen vermeerderen en gas veroorzaken. Nog een reden voor gas kan zijn een verkeerde manier van voeren. Plotseling veel, voor het konijn onbekend, groenvoer geven kan voor problemen zorgen. Verder kan (vaste) kool gas geven, kool geven wordt om deze reden dan ook afgeraden. Ook grote hoeveelheden klaver geven staat boven aan het lijstje van de gasveroorzakers. Maar gas ontstaat ook soms zomaar, zonder aanwijsbare reden.

Symptomen

- Harde borrelende geluiden in de buik van het konijn op afstand te horen, of doodse stilte.
- Het konijn wil met rust gelaten worden, zit vaak met de ogen half gesloten, stopt met eten (weigert zelfs de favoriete lekkernij) en wordt op den duur apathisch.
- Het konijn ligt in een ongemakkelijke of ongebruikelijke houding - gedeeltelijk op de zij of juist met de borst op de grond en het achterlijf iets omhoog, of het konijn wil helemaal niet liggen maar wil om rechtop zitten in een heel rechte houding.
- Vaak zal het konijn rusteloos zijn, steeds een andere plek zoeken en met de achterpoten het stro wegtrappen.
- Het konijn zal vaak een snelle ademhaling hebben, dit is een teken van pijn.
- De buik zal heel hard aanvoelen, of extreem zacht, vaak geeft het konijn bij het optillen heel slap mee.
- Er zijn geen keutels.

Wat te doen

Een buitenkonijn moet onmiddellijk naar binnen gehaald worden, ongeacht eventuele temperatuursverschillen. Een konijn met gas gaat *onderkoelen* (ook bij warm weer!) en kan in *shock* raken. Hierdoor nemen de levenskansen van het konijn snel af. Het dier heeft een deken nodig en als het erg koud aanvoelt ook een kruik. In een kooi zal het konijn in zijn pijn de bodembedekking wegtrappen, en op de koude, kale bodem gaan liggen. Dit moet voorkomen worden omdat het konijn dan steeds kouder wordt. De normale lichaamstemperatuur van een konijn ligt tussen de 38,5oC en 39,5-40oC, bij een temperatuur onder de 37,5oC spreken we van een ondertemperatuur. Het beste kunt u de temperatuur (voorzichtig) opnemen met een digitale (ingevette) thermometer. Als de temperatuur 37,5oC of lager is, hebt u met spoed een dierenarts nodig. De dierenarts zal het konijn een infuus geven. Vaak wordt bij ernstige onderkoeling ook een injectie antibioticum gegeven.

Aan gas is onmiddellijk zelf iets te doen, als u altijd minstens de volgende middelen in huis hebt:

Aeropax

Dit is een mensenmiddel tegen gas, maar werkt heel goed bij konijnen. Het werkzame bestanddeel is *simethicon*. Dit middel heeft geen enkele invloed op de darmen, dus het kan zonder bezwaar aan een konijn gegeven worden. (Bij apotheek verkrijgbaar).

Injectiespuitjes zonder naald, alle maten

Bij dierenarts verkrijgbaar

Nutrilon Soya Plus

Dit is babyvoeding op soya-basis zonder lactose, een konijn mag nooit melkproducten! Nutrilon soya is verkrijgbaar bij dierenarts apotheek, drogist of supermarkt .

Convalescence support van Whiskas.

Dit is eigenlijk dwangvoer voor katten, maar in de praktijk is gebleken dat konijnen hier heel goed op reageren.

Potjes babyvoeding, bijvoorbeeld worteltjes (biologisch en naturel, dus **zonder** aardappelen en/of vlees).

Verstopping

Verstopping bij konijnen ontstaan door een traag werkend darmstelsel. Als een konijn te weinig hooi en groenvoer eet, krijgt het te weinig vezels naar binnen. De vezels zorgen voor een optimale beweging van de darmen. Deze beweging zorgt ervoor dat het voedsel doorgevoerd wordt. Konijnen hebben altijd wat haar in de maaginhoud. Ze wassen zichzelf voortdurend en slikken hierbij haar in. Bij een goede darmwerking komt het haar tegelijk met de keutels weer naar buiten. Maar als de beweging van de darmen te traag is, blijft het voedsel te lang in de maag en als deze massa uitdroogt, blijven de grove delen over (waaronder het haar). De vochtige maaginhoud wordt langzaam een massieve, stevig vastklevende massa. Het konijn krijgt hierdoor een vol gevoel, waardoor het minder gaat eten met het gevolg dat de darmen zich nog trager gaan bewegen. Het lichaam onttrekt vocht aan de maag, en vervolgens droogt het voedsel uit en wordt een vastklonterende massa, die niet meer weg kan waardoor er een verstopping ontstaat.

Symptomen

Het verraderlijke is dat u qua gedrag lang niets zult merken aan uw konijn. Het dier blijft levendig. Wel zal het steeds minder gaan eten, en de keutels worden kleiner en kleiner. Tot het stopt met eten en het produceren van keutels. De keutels van een konijn vertellen altijd veel over de gezondheid, en dienen goed in de gaten gehouden te worden. Een gezond konijn produceert droge, glanzende ronde keutels van ongeveer dezelfde grootte en vorm. Wanneer de symptomen duiden op een verstopping dient het aanbeveling om een dierenarts te raadplegen.

Hoe voorkomt u een verstopping?

Het darmstelsel van het konijn werkt alleen maar goed, als de voeding uit veel onverteerbare vezels bestaat. Dit kunt u gemakkelijk geven in de vorm van hooi, of vers gras. Alleen droogvoer is niet voldoende (ondanks de vermelding 'volledig konijnenvoer' op de verpakking)! Hooi moet altijd 24 uur per dag gegeven worden. Op deze manier zal uw dier nooit honger lijden en krijgt het altijd volop vezels. Nog een belangrijk onderdeel van de voeding is verse bladgroente. Donkergroene bladgroenten geven niet alleen goede vezels, maar ook veel vocht en het vocht helpt de boel in beweging te houden.

Voor een goede spijsvertering dient er dagelijks volop vers water gegeven te worden.

Konijnen mogen zoveel groenvoer als ze willen, zo lang ze goed hooi blijven eten. Bij een nieuw konijn, waarvan u de achtergrond niet kent, of bij een jong konijntje, is het beter eerst een paar weken hooi te geven en dan langzamerhand één voor één een soort groenvoer er bij te gaan geven. Op deze manier is het onwaarschijnlijk dat uw konijn darmproblemen krijgt. Soms zal een konijn een "reactie" krijgen op een bepaalde soort groenvoer en zachte keutels produceren. Dan is het een kwestie van die soort groente niet meer te geven.

Zorg ervoor dat uw konijn een paar uur per dag voldoende lichaamsbeweging krijgt, dit stimuleert ook de darmen.

Aan voeding gerelateerde ziekten

Voeding heeft een grote invloed op de gezondheid van iedereen en het konijn is hierbij geen uitzondering. Voeding kan direct of indirect vitale processen van uw dier beïnvloeden. Enkele specifieke ziekten van uw dier, zoals zwaarlijvigheid, vertraagde of gestopte darmbeweging en vaak gebitsproblemen, zijn direct gerelateerd aan voeding.

Goede voeding bestaat uit:

- Een hoog gehalte aan onverteerbare vezels
- Voldoende inname van water
- Weinig koolhydraten (zetmeelrijk voedsel kan leiden tot zwaarlijvigheid en darmproblemen)
- Weinig eiwitten (een te veel aan eiwitten kan nier- en darmproblemen geven)

Konijnen maken de meeste vitaminen in ruime mate zelf aan, evenals aminozuren en andere voedingsstoffen, die geproduceerd worden in de blindedarm, en die middels het eten van blindedarmkeutels in het lichaam opgenomen worden. Daarom is het niet nodig om extra vitaminen aan een gezonde voeding toe te voegen.

Een gezond dieet voor uw konijn bevat:

- Ongelimeerd hooi
- 50-100 gram verse bladgroente per kg. konijn per dag.
- Andere groente dan bladgroente (en fruit) dienen gelimeerd gegeven te worden. Fruit bevat suikers en mag daarom maar matig gegeven worden.
- Een volwassen konijn (vanaf 7 maanden) heeft nauwelijks droogvoer nodig als het veel hooi en veel groenvoer krijgt. Een dagelijkse zeer kleine hoeveelheid is voldoende (Groene biks geniet de voorkeur boven gemengd voer).

Zwaarlijvigheid

Oorzaken kunnen zijn te calorierijk voer en te weinig beweging.

Symptomen:

- Extreme hoeveelheden inwendig en uitwendig lichaamsvet
- Lusteloosheid
- Geen vermogen om zichzelf goed schoon te houden
- Inwendig vet is niet te zien, maar dit kan leiden tot een potentiële gevaarlijke toestand van leververvetting en vetopslag in de bloedvaten.
- Overmatig vet belast de gewrichten en poten en kan infecties aan de voetzolen veroorzaken.

Behandeling:

Het konijn moet op een passend dieet worden gezet van ongelimeerd hooi (mits het dit kan eten), groenvoer, zeer beperkte hoeveelheid droogvoer (liefst groene korrels).

Verder veel lichaamsbeweging, zeer beperkt fruit, geen brood, geen snoep, geen knaagstangen of knabbelstaven. Afvallen mag niet te snel gaan, omdat dan problemen aan lever en hart kunnen ontstaan.

Chronisch verschijnende zachte keutels

Oorzaken zijn meestal voedingsfouten zoals teveel voer geven of selectief laten eten, waarbij het konijn alleen de lekkere dingen uit het voer eet. Snoep in de vorm van yoghurtdrops, knaag- of knabbelstangen etc. is vaak een grote boosdoener.

Symptomen:

- Zachte sterk ruikende trosjes keutels of vormloze massa, soms met diarree verward
- Plakkende blindedarmkeutels rond de anus en onder de poten
- Gewoonlijk goed etend en levendig

Behandeling:

Een dieet van uitsluitend hooi tot de conditie is verbeterd. Dan groenvoer bij gaan geven en zonodig droogvoer maar zeker snoep voorgoed van het menu schrappen.

Blaasproblemen

Abusievelijk wordt door veel mensen aangenomen dat een knaag- of liksteen onontbeerlijk is voor een goede afslijting van het gebit. Echter heeft een konijn een perfect werkend gebit dat zichzelf slijpt, en heeft knagen niet nodig om de tanden te laten slijten. Knagen doet een konijn enkel omdat het een natuurlijke behoefte is en om de energie kwijt te raken. Knaagstenen bevatten een hoog calciumgehalte, en omdat konijnen een van alle andere zoogdieren afwijkend calciummetabolisme hebben, komt alle extra calcium rechtstreeks in de blaas terecht, waar het voor enorme problemen kan zorgen. Het is daarom ten sterkste af te raden om een konijn een knaag- of liksteen te geven. Beter is het om voor de knaagbehoefte takken te geven van berk, wilg, hazelaar, eik, onbespoten appelboom.

Ziekten van de luchtwegen

Bij ziekten van de luchtwegen wordt niet altijd de juiste diagnose gesteld. Als de behandeling van de ziekte niet aanslaat kan de reden dus zijn dat de werkelijke oorzaak van het probleem niet vastgesteld is. Verder wordt vaak ten onrechte aangenomen dat Pasteurella multocida de boosdoener is van de meeste problemen van de luchtwegen. Deze bacterie bevindt zich echter vaak in de luchtwegen zonder voor specifieke ziektebeelden te zorgen. Behalve Pasteurella zijn er nog twee bacteriën die voor soortgelijke problemen kunnen zorgen, namelijk Staphylococcus en Bordetella.

Snot

Mogelijke oorzaken:

- Te hoge omgevingstemperatuur of vochtigheidsgraad
- Extreme stress (omgevingsverandering of ziekte) en weerstandsvermindering
- Luchtvervuiling (parfum, haarspray, verf, kookluchtjes, stof, eigen urinegeur)
- Infecties/abcessen in de sinus of bovenste luchtwegen
- Vreemde voorwerpen in de sinus

Symptomen:

- Heldere of pussige uitscheiding uit de neus
- Niezen
- Vlekkerige of plakkende haren aan de binnenkant van de voorpoten (van het “afvegen” van de neus)

Behandeling:

- Behandeling van gebitsproblemen
- Verwijdering van vreemde voorwerpen
- Medicinale behandeling van infecties of chronische ontstekingen
- Verwijdering van alles wat irritaties bij het inademen kan veroorzaken

Extreme ooguitvloeiingen met dikker vocht

Mogelijke oorzaken:

- De bovenste kiezen kunnen gedeeltelijk de traanbuis blokkeren
- Luchtvervuiling (parfum, haarspray, verf, kookluchtjes, stof)
- Ziekten van het hoornvlies (de tranen komen door pijn)
- Gedraaid ooglid, wat tot oogirritaties leidt.
- Wimpers die naar binnen groeien
- Ontsteking of abces aan het derde ooglid (of er zit iets wat er niet hoort)
- Ontsteking van weefsel rond het oog
- Ontsteking van traanbuis of traanklier

Symptomen:

- Vlekkerig en natte vacht bij de ooghoeken
- Mogelijk is: loensen, rode huid rond de ogen, zwellingen bij de ogen, dikke slijmerige afscheiding.

Behandeling:

- Schoonmaken van de huid rond het oog
- Ontstekingen en gebitsproblemen behandelen
- Plaatselijke medicatie in het oog en/of brede medicatie

Ziekten van de urinewegen

Konijnen nemen het meeste verteerbare calcium in hun voer op, ongeacht of hun lichaam het nodig heeft of niet, en het overschot wordt via de nieren uitgescheiden. Het overtollig calcium heeft echter vaak de gewoonte om als een laagje in de blaas achter te blijven. De meeste problemen aan de urinewegen worden daarom veroorzaakt door blaasstenen en blaasdrab of -gruis

Blaasstenen en blaasdrab

- Oorzaken kunnen zijn constant te weinig vochtopname (door bijv. vies water, te weinig vocht in het dieet, te weinig lichaamsbeweging). Te calciumrijk voer is niet de directe oorzaak van de ziekte, maar wel in combinatie met te lage vochtopname.
- Knaag- of likstenen

Symptomen:

- Zich uitstrekken om te plassen
- Vaak kleine beetjes plassen
- Bloed in de urine
- Sterke urine geur
- Dikke tandpasta-achtige urine of kleine steentjes die uitgeplast worden.
- Bij een totale blokkade wordt snel ernstige depressie gezien, pijn (in elkaar gekrompen, wil niet bewegen), ernstige uitdroging, geen urine productie.

Behandeling:

Bij totale blokkade van de urinebuis of bij aanwezigheid van stenen is operatief ingrijpen noodzakelijk. Blaasdrab dat geen blokkade veroorzaakt kan met medicijnen behandeld worden. Vochttoediening (onderhuids) is nodig, evenals antibioticum en pijnstillers.

Twee gevreesde konijnenziekten

Myxomatose

De konijnenziekte Myxomatose wordt in Europa vooral door muggen van de wilde konijnen op onze tamme konijnen overgebracht. Maar ook vliegen, luizen, mijten enz. kunnen de ziekte verspreiden. De ziekte heeft meestal een dodelijk verloop.

Symptomen:

Dikke, vochtige zwellingen op hoofd en snuit, gezwollen oogleden ("slaperige ogen"). Daarna zwellen de lippen op, er ontstaan kleine zwellingen aan de binnenkant van het oor. Rond de anus en geslachtsorganen komen dikke zwellingen. Binnen een paar dagen kunnen de zwellingen zo erg geworden zijn dat er misvorming ontstaat bij de snuit, mond, oren en neus. Na verloop van tijd kleven de oogleden aan elkaar en ontstaat er een vaak pussige oog- en neusuitvloeijing.

Behandeling:

Tegen Myxomatose moet preventief ingeënt worden. De kans op genezing door uitstekende verzorging, warmte en antibiotica is zeer klein. Dwergkonijnen kunnen vanaf de leeftijd van 12 weken ingeënt worden, grotere rassen al eerder. De Myxomatose inenting wordt elk jaar in het voorjaar en in de nazomer gegeven.

VHS

VHS is een nog dodelijker virus dan Myxomatose. Het virus werd in 1984 voor het eerst gesignaleerd in een zending angorakonijnen, die van Duitsland naar China ging. Binnen een paar jaar verspreidde het virus zich in Azië en Europa en doodde 95% van het konijnenbestand. Dit virus heeft geen vector nodig en kan zich op alle mogelijke manieren verspreiden.

Symptomen:

- Diarree, meest vloeibaar en stinkend.
- Aantasting van de inwendige organen
- Lusteloosheid en anorexie
- Zeer snel sterven en dan vaak bloed uit de neus, of helemaal geen symptomen.

Behandeling:

Is niet te behandelen. Slechts preventief inenten kan de ziekte voorkomen bij konijnen die binnen dan wel buiten wonen. De inenting tegen VHS geeft een jaar bescherming en wordt het liefst in april/mei gegeven. Deze inenting moet aan konijnen vanaf einde 7e, begin 8e levensweek gegeven worden en verder aan konijnen van alle leeftijden.

Veel dierenartsen houden tegenwoordig speciale “inentingsdagen”. Op deze dagen worden veel konijnen tegelijk ingeënt en hierdoor worden de prijzen van de inenting enorm verlaagd. Het is zinvol aan dierenartsen te vragen of er inentingsdagen gehouden worden, en op die speciale dagen uw konijn(en) te laten inenten.

Andere ziekten

Dikke buikenziekte

Dit is een ernstige, meestal fataal verlopende darmslijmvliesontsteking met slijmvorming in de dikke darm. Er is sterfte bij vooral jonge konijnen van 6-9 weken maar ook wel bij speenkonijntjes van 3 tot 4 weken oud. Ook oudere konijnen kunnen de ziekte krijgen, hoewel het nauwelijks gesignaleerd wordt bij konijnen ouder dan 4 maanden.

Symptomen:

Het konijn kan beven en wordt lusteloos. De eetlust vermindert of het dier stopt met eten. De vacht is stug, de buik kan sterk opgezwollen zijn. De lichaamstemperatuur is te laag. Het dier heeft een onverzadigbare dorst. Er kan diarree met slijm optreden. Een duidelijk signaal van deze ziekte is een klotsend geluid in de buik.

Behandeling:

- Primperid
- Metronidazol
- antigasmiddel
- goede (dwang)voeding met heel veel vezels en weinig eiwitten
- veel vers, niet te fijn hooi
- geen koolhydraten
- toevoeging probiotica voor verbetering darmflora

Hernia

De meest voorkomende oorzaak van hernia is verkeerd optillen/vasthouden van het dier (vooral door kinderen), waardoor het dier een slag met de rug maakt. Ook (grote) konijnen die lange tijd te krap gehuisvest zijn geweest, hebben grote kans op een hernia omdat de spieren, die het skelet omringen, onvoldoende ontwikkeld zijn om schokken op te vangen, en vaak is het skelet vergroeid. Dergelijke konijnen kunnen zich al forceren als ze plotseling meer bewegingsvrijheid krijgen en direct een sprongetje willen maken.

Symptomen:

Het konijn wordt stil, sleept met de achterpoten, of kan de achterpoten niet meer gebruiken.

Behandeling:

- Rust, minimaal 30 dagen in een kleine kooi.
- warm houden
- behandeling met corticosteroiden

Oormijt

Oormijt (Psoroptes cuniculi) wordt vaak oorschurft genoemd. De oormijt leeft voornamelijk aan de binnenkant van het oor. Meestal zijn twee oren aangetast, maar het kan ook wel dat maar één oor besmet raakt. Bij oudere of zwakke dieren gebeurt het wel dat oormijt zich verspreidt over het hele lichaam: hals, kop, rond om de anus, poten en voeten. De parasiet graaft zich niet in de huid in, maar leeft aan de oppervlakte, kauwt de huid op en boort hier gaten in.

Symptomen:

- schudt meer dan normaal hoofd en oren
- krabt vaak de oren, kan tot bloedens toe
- kleine, droge korsten aan de binnenkant van het oor. Onder deze korsten is de huid meestal vochtig en rood. In dit stadium is de besmetting zeer pijnlijk. De besmetting kan gepaard gaan met een oorinfectie die kan uitmonden in een middenoorontsteking.

Behandeling:

- De beste behandeling is een onderhuidse (SC) injectie met Ivermectine (Ivomec). Deze injectie moet 3 maal binnen 2 weken gegeven worden, en moet dan afdoende zijn.
- De korsten mogen niet met de hand weggehaald worden. Dit is erg pijnlijk voor het konijn en verhoogt de kans op bacteriële infectie. Als het konijn pijn lijdt (eet niet meer), is het aan te raden om gedurende 2-3 dagen een pijnstillend middel te geven.

Madenziekte

Regelmatig sterven konijnen 's zomers aan huidmadenziekte veroorzaakt door de blauw-groene vlieg. Een konijn dat vies is door bijvoorbeeld aangeplakte ontlasting rond de anus, is een gewild slachtoffer voor deze vlieg. Ook konijnen in vervuilde hokken zijn niet veilig, urinegeur trekt de vliegen enorm aan. De vliegen leggen hun eieren op vervuilde huid, of in open wonden, vaak rond de anus en aan de onderkant van de staart. De maden die hier uitkomen, boren zich binnen 4 uur al etende een weg naar binnen. Een van de gevolgen hiervan is bloedvergiftiging. Een snelle behandeling is noodzakelijk, want een konijn kan hierdoor binnen twee dagen sterven.

Preventie:

- Controleer het konijn dagelijks op wondjes en behandel deze.
- Houd het hok of de kooi goed schoon
- Was het achterwerk van het konijn als dat vies is. Zet hiervoor het konijn met zijn achterste in een bak warm water. De aangekoekte keutels worden zacht en kunnen uit de vacht gewreven worden. Wat er niet uitgaat, kan heel voorzichtig weggeknipt worden.
- Vliegen kunnen geweerd worden door fijne vitrage of vliegengaas over de verblijfplaats te hangen.
- Voorkom het ontstaan van plakkende keutels.

Diagnose:

- wondjes meestal in de buurt van de anus, of aan de binnenkant van de achterpoten, waarin de maden zichtbaar zijn.
- onnatuurlijk kale plekken
- depressie (stil en lusteloos)
- gaatjes in de huid

Als dit geconstateerd wordt, dan onmiddellijk naar de dierenarts, ook 's nachts. Indien een dag gewacht wordt met bezoek aan de dierenarts kan dit de dood van het konijn ten gevolge hebben.

Behandeling:

- het haar wegknippen en de huid schoonmaken
- wassen van de huid met een desinfecterend, voor konijnen geschikt middel
- antibioticum
- Ivermectin als de maden zich diep in het lichaam bevinden

Coccidiose

Coccidiose is een stressgerelateerde ziekte en wordt veroorzaakt door coccidia, microscopisch kleine, eencellige diertjes (protozoa genoemd). Als de weerstand verminderd is bijv. als gevolg van stress door weersveranderingen, omgevingsveranderingen, een lange autorit, een zeer vieze kooi, koorts, enz. kunnen de coccidia zich massaal gaan vermeerderen en het konijn ziek maken. Diagnose wordt gesteld door keutelonderzoek. Coccidiose treft voornamelijk konijnen van 6 weken tot 5 maanden, maar ook volwassen dieren kunnen de ziekte krijgen. Konijnen jonger dan 18 dagen zijn niet vatbaar.

Symptomen:

- Regelmatige gasaanvallen (ook met verder goede keutels!)
- Natte of zachte keutels
- lusteloosheid en verlies van eetlust,
- diarree en uitdrogingsverschijnselen.
- Sterke vermagering tussen de 7^e en 10^e dag. Is er nog geen behandeling ingezet dan zal de ziekte fataal verlopen.

Behandeling:

Voor de behandeling van coccidiose worden op sulfa gebaseerde medicijnen gebruikt, zoals bijv. ESB3, bij voorkeur als sulfadrankje oraal gegeven met een spuitje, of Toltrazuril. Tegelijkertijd antibioticum zoals bijv. Bactrimel kan zeer zinvol zijn wanneer de besmetting zeer hevig is, en de parasiet schade heeft toegebracht aan het darmweefsel.

Het koppelen van Konijnen

Waarom twee konijnen?

Een konijn is sociaal en heeft behoefte aan een soortgenoot. We hebben vast allemaal wel eens vertederd staan kijken naar twee konijntjes die dicht tegen elkaar aan liggen, de kopjes tegen elkaar, elkaar wassend. Ze genieten duidelijk van elkaars gezelschap en zijn duidelijk gelukkig met elkaar. Het hebben van twee konijnen heeft ook een voordeel: je kunt zonder schuldgevoel een dagje uit met het hele gezin; de konijnen hebben immers gezelschap aan elkaar. Eén konijn vergt beduidend meer zorg en aandacht omdat een konijn een sociaal dier is.

Kunnen alle rassen konijnen aan elkaar gekoppeld worden?

Het is niet van belang welke konijnenrassen aan elkaar gekoppeld worden. Een Vlaamse reus kan liefdevol samen leven met een dwergkonijn en een hangoor kan de grootste vrienden zijn met een konijn met rechtopstaande oren. Wél is het beter om een volwassen konijn te koppelen aan een volwassen konijn. Dit heeft namelijk de meeste kans van slagen. Jonge konijntjes van 6-8 weken die aan een volwassen konijn gekoppeld worden, worden of niet geaccepteerd of worden onder de voet gelopen. Verder speelt de leeftijd geen rol; men kan dus een 2-jarig konijn met succes koppelen aan een konijn wat bijv. al 4 jaar oud of ouder is.

Gelijke geslachten

Twee vrouwtjes of twee mannetjes kunnen tot de leeftijd van 3 maanden over het algemeen probleemloos bij elkaar gezet worden. Houd er alleen wel rekening mee dat wanneer de konijnen ca. 3 maanden oud zijn, hormonen tot onderlinge gevechten kunnen leiden, bij mannetjes maar ook bij vrouwtjes. Tijdelijke scheiding en castratie/sterilisatie is dan noodzakelijk om de dieren weer in harmonie met elkaar te laten leven. De moeilijkste combinatie is mannetje/mannetje. De beste combinatie is mannetje/vrouwtje. Echter vanaf de 3e maand zijn konijnen vruchtbaar, dus scheid ze dan tijdelijk om nestjes te voorkomen! Vrouwtjes (voedsters) kunnen vanaf 6 maanden gesteriliseerd worden, mannetjes (rammen) kunnen vanaf 5 maanden gecastreerd worden. Na castratie duurt het nog twee weken voordat het mannetje onvruchtbaar is, daarom adviseren we om het mannetje en vrouwtje gedurende deze weken apart te huisvesten (bij voorkeur met gaas gescheiden, zodat ze elkaar kunnen zien en ruiken) alvorens ze weer aan elkaar gekoppeld kunnen worden. Bij een vrouwtje moet tot 4 weken na castratie gewacht worden, zodat de wonden goed genezen zijn.

Welke voorbereidingen moet ik treffen voordat ik 2 konijnen ga koppelen?

Voordat u op zoek gaat naar een tweede konijn moet er een tijdelijke tweede kooi (in huis) komen. Het beste kunnen de twee kooien op een neutrale plek naast elkaar geplaatst worden. Onder een neutrale plek wordt verstaan een plek in huis waar het huidige konijn nog nooit is geweest en waardoor uw konijn dus ook geen territoriaal gedrag zal ontwikkelen t.o.v. het nog aan te schaffen konijn. Doordat het koppelen tot stress kan leiden tussen de konijnen is het van belang dat de konijnen gezond zijn. Daarnaast is het van belang dat de konijnen gesteriliseerd en/of gecastreerd zijn: twee niet gecastreerde mannetjes zijn niet te koppelen, twee niet gesteriliseerde vrouwtjes nauwelijks. Niet gecastreerde/gesteriliseerde mannetjes en vrouwtjes koppelen over het algemeen

wel goed, maar leveren ook nestjes op..... het mannetje dient in dit geval dus altijd gecastreerd te zijn. Twee weken na castratie van het mannetje kan hij gekoppeld worden.

De kennismaking

Om te beginnen kunnen twee vreemde konijnen niet zomaar bij elkaar gezet worden. Als ze elkaar niet mogen kunnen hevige gevechten uitbreken, waarbij ze elkaar dodelijk kunnen verwonden. Om de kans van slagen zo groot mogelijk te maken, is het verstandig uw konijn mee te nemen (naar asiel of particulier) als u een ander konijn uit gaat zoeken. De dieren kunnen dan eerst in een ren kennismaken en dan blijkt al snel of het wel of niet klikt. In een asiel kunt u verschillende combinaties uitproberen.

Konijnen die onverschillig doen en elkaar de rug toedraaien, vertrouwen elkaar. Dit kan een heel goede combinatie worden. Konijnen die elkaar nieuwsgierig besnuffelen, vinden elkaar ook wel leuk. Gaan de oren naar achteren en het staartje omhoog, dan vertrouwen ze elkaar niet. Wees dan alert om in te grijpen en ze te scheiden als het fout gaat. Vliegen ze elkaar onmiddellijk aan, dan is dit geen goede combinatie, onmiddellijk scheiden is geboden.

WAT BEDOELT EEN KONIJN?

<i>Grommen, krabben of naar voren schieten</i>	= Ga weg, ik ben bang voor je
<i>Stampen met de achterpoot</i>	= Gevaar
<i>Zachtjes knarsetanden</i>	= Ik voel me prettig
<i>Zoemen/knorren, rondjes draaien om voeten</i>	= Ik ben erg verliefd op je
<i>Springen en rennen met snelle bochten</i>	= Ik voel me SUPER!!!!
<i>Met dingen gooien</i>	= Ik ben boos of ik speel
<i>Achter voeten aanrennen</i>	= Ik wil spelen
<i>Knabbelen aan dingen wat niet mag</i>	= Ik wil speelgoed of ik ben nieuwsgierig
<i>Neusje tegen je aanduwen/hand likken</i>	= Ik vind je lief en ik wil aandacht
<i>Languit liggen</i>	= Ik voel me op mijn gemak
<i>Rechttop staan</i>	= Ik wil de omgeving goed bekijken
<i>Hard tandenknarsen en wegkruipen</i>	= Ik voel me ziek of heb pijn
<i>Stil in een hoekje zitten</i>	= Ik ben ziek of ik ben bang
<i>Schreeuwen of gillen</i>	= Ik ben werkelijk vreselijk bang

Hopelijk draagt deze informatie bij tot een beter inzicht, een betere verzorging en dus een beter welzijn van de konijnen, en zal dit alles ook tot gevolg hebben dat de eigenaar meer plezier heeft in en succes heeft met het houden van de leuke en plezierige huisdieren die konijnen zijn.

Deze informatie is deels verkregen van de Stichting Konijnen Belangen voor meer informatie kunt u terecht op www.konijnenbelangen.nl.